

TIP Report 2017 คงสถานะไทยที่ระดับ Tier 2 Watch List: ผลกระทบอยู่ในวงจำกัด ส่งออกประมงไทยยังขยายตัวได้

CURRENT ISSUE

ปีที่ 23 ฉบับที่ 2855

วันที่ 30 มิถุนายน 2560

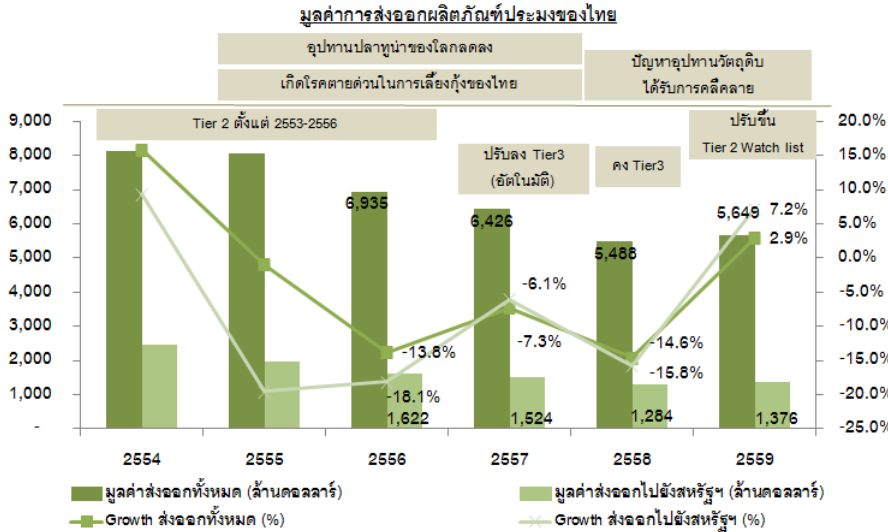
▶ ประเด็นสำคัญ

- กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกาคงสถานะไทยในระดับ Tier 2 Watch List ต่อเนื่องจากปี 2559 ในรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ 2560 (TIP Report 2017) เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2560
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย มองว่า การส่งออกผลิตภัณฑ์ประมงของไทยในปี 2560 ไปยังสหรัฐฯ จะยังคงขยายตัวต่อเนื่องเป็นปีที่ 2 ด้วยานิสงค์จากการฟื้นตัวของการผลิตสินค้าส่งออกหลัก ทั้งกุ้งและทูน่ากระป๋อง และผลทางภาพลักษณ์จากสถานการณ์ด้านแรงงานที่ไม่ได้ด้อยลงกว่าปีที่ผ่านมา จากการที่สหรัฐฯ คงสถานะของไทยในระดับ Tier 2 Watch List ต่อเนื่องเป็นปีที่สองติดต่อกัน เนื่องจากการจัดสถานะใน TIP Report ของสหรัฐฯ ไม่ได้มีการกำหนดมาตรการแทรกแซงทางการค้าไว้ ดังนั้น ผลจากการจัดสถานะดังกล่าวน่าจะมีผลกระทบทางตรงต่อการส่งออกสินค้าประมงของไทยจำกัด โดยคาดว่าในปี 2560 การส่งออกผลิตภัณฑ์ประมงของไทยไปยังสหรัฐฯ จะขยายตัวที่ร้อยละ 3.0 – 5.0 ด้วยมูลค่าประมาณ 1,417 – 1,445 ล้านดอลลาร์ฯ และหนุนให้การส่งออกผลิตภัณฑ์ประมงของไทยในภาพรวมสำหรับปี 2560 มีการขยายตัวที่ร้อยละ 2.5 – 4.0 ด้วยมูลค่าประมาณ 5,790 - 5,875 ล้านดอลลาร์ฯ
- ในระยะข้างหน้า ผู้ประกอบการไทยอาจต้องเผชิญความท้าทายจากการที่สหรัฐฯ ประกาศมาตรการเพิ่มเติมเพื่อป้องกันการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU Fishing) และปิดเบื่อนข้อมูลบนฉลากอาหารทะเล (Seafood Fraud) ซึ่งจะบังคับใช้เดือนมกราคม 2561 ดังนั้น ในห้วงเวลานี้จึงถือเป็นโอกาสอันดีสำหรับผู้ประกอบการไทยในการเตรียมตัวล่วงหน้าด้วยการเริ่มจัดเก็บข้อมูลและสร้างมาตรฐานการทำประมงตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Traceability Program)

การคงสถานะ Tier 2 Watch List ส่งผลกระทบต่อทางตรงต่อการส่งออกสินค้าประมงของไทยจำกัด

กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกาคงสถานะไทยในระดับ Tier 2 Watch List ต่อเนื่องจากปี 2559 ในรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ 2560 (TIP Report 2017) เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2560 หลังจากพิจารณาแล้วพบว่า ไทยยังไม่ได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่เพิ่มขึ้นในการแก้ปัญหาด้านแรงงาน

ผลจากการปรับเพิ่มสถานะของไทยจาก Tier 3 ขึ้นเป็น Tier 2 Watch List ในปี 2559 นั้น ส่งผลทางตรงต่อภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นในสินค้าส่งออกของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลิตภัณฑ์ประมง (หนึ่งในอุตสาหกรรมที่

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ รวบรวมโดยศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย

ของผู้ประกอบการรายใหญ่ของไทยในประเทศที่เป็นแหล่งวัตถุดิบ ซึ่งส่งผลให้ภาพรวมการส่งออกผลิตภัณฑ์ประมงของไทยในปี 2559 กลับมาขยายตัวเป็นบวกเป็นครั้งแรกในรอบ 4 ปี

ดังนั้น ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย มองว่า การส่งออกผลิตภัณฑ์ประมงของไทยในปี 2560 ไปยังสหรัฐฯ ซึ่งเป็นตลาดส่งออกสินค้าประมงอันดับ 1 ของไทย จะยังคงขยายตัวต่อเนื่องเป็นปีที่ 2 ด้วยอานิสงส์จากการฟื้นตัวของการผลิตสินค้าส่งออกหลักทั้งกุ้งและทูน่ากระป๋อง และผลทางภาพลักษณ์จากสถานการณ์ด้านแรงงานที่ไม่ได้ด้อยลงกว่าปีที่ผ่านมา จากการที่สหรัฐฯ คงสถานะของไทยในระดับ Tier 2 Watch List ต่อเนื่องเป็นปีที่สองติดต่อกัน เนื่องจากการจัดสถานะใน TIP Report ของสหรัฐฯ ไม่ได้มีการกำหนดมาตรการแทรกแซงทางการค้าไว้ ดังนั้น ผลจากการจัดสถานะดังกล่าวน่าจะมีผลกระทบทางตรงต่อการส่งออกสินค้าประมงของไทยจำกัด นอกจากนี้ ยังมีแรงหนุนทางด้านฤดูกาลจากการที่ผลผลิตกุ้งจะเริ่มออกสู่ตลาดจำนวนมากในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงมิถุนายนเป็นต้นไป ทำให้คาดว่าในปี 2560 การส่งออกผลิตภัณฑ์ประมงของไทยไปยังสหรัฐฯ จะขยายตัวที่ร้อยละ 3.0 – 5.0 ด้วยมูลค่าประมาณ 1,417 – 1,445 ล้านดอลลาร์ และหนุนให้การส่งออกผลิตภัณฑ์ประมงของไทยในภาพรวมสำหรับปี 2560 มีการขยายตัวที่ร้อยละ 2.5 – 4.0 ด้วยมูลค่าประมาณ 5,790 - 5,875 ล้านดอลลาร์

มูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ประมงของไทย

	2559	2560f	2560f
มูลค่าส่งออกผลิตภัณฑ์ประมงไปยังสหรัฐฯ	1,376	483	1,417-1,445
อัตราการเติบโต (%YoY)	7.2%	1.6%	3.0-5.0%
สัดส่วนมูลค่าส่งออกผลิตภัณฑ์ประมงไปยังสหรัฐฯ (%)	24.4%	21.9%	24.4-24.6%
มูลค่าส่งออกผลิตภัณฑ์ประมงทั้งหมด	5,649	2,206	5,790-5,875
Growth (%YoY)	2.9%	4.8%	2.5-4.0%

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ รวบรวมและประมาณการโดยศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย

IUU Fishing ของสหรัฐฯ ความท้าทายของอุตสาหกรรมประมงไทยในระยะข้างหน้า

ในระยะข้างหน้า ผู้ประกอบการไทยอาจต้องเผชิญความท้าทายจากการที่สหรัฐฯ ประกาศมาตรการเพิ่มเติมเพื่อป้องกันการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU Fishing) และบิดเบือนข้อมูลบน

ถูกจับตาในประเด็นปัญหา (ด้านแรงงาน) และเป็นแรงหนุนทางอ้อมร่วมกับปัจจัยบวกหลายประการ ไม่ว่าจะประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาโรคตายด่วนในกุ้ง (EMS) และการเพิ่มขึ้นของอุปทานปลาหน้าโลกอันเกิดจากการเพิ่มจำนวนเรือของประเทศแหล่งจับปลาและการเข้าไปลงทุน

ฉลากอาหารทะเล (Seafood Fraud) โดยกำหนดให้ผู้นำเข้าสินค้าทางทะเล²จากในและนอกน่านน้ำสหรัฐฯ ต้องจัดเก็บข้อมูลการทำประมงตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Traceability Program) ซึ่งจะบังคับใช้เดือนมกราคม 2561

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย มองว่า สินค้าส่งออกหลักอย่างกุ้ง แม้ว่าจะได้รับการยกเว้นในระยะแรก ด้วยเหตุผลของการช่วยเหลือผู้ประกอบการภายในสหรัฐฯ เอง แต่เมื่อกฎระเบียบภายในของสหรัฐฯ เอื้อต่อการดำเนินการและผู้เลี้ยงกุ้งปรับตัวได้ มาตรการดังกล่าวจะถูกนำมาปรับใช้กับสัตว์น้ำทุกชนิดอย่างเท่าเทียม ในขณะที่ปลาทูน่าอาจจะได้รับผลกระทบไม่มากนักจากการที่ผู้ประกอบการรายใหญ่ของไทยเข้าไปดำเนินธุรกิจสหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม ยังพบว่า ซูเปอร์มาร์เก็ตบางแห่งในสหรัฐฯ ได้เพิ่มข้อกำหนดสำหรับอาหารทะเลนำเข้า เช่น กุ้ง ที่จะวางจำหน่ายในห้างสรรพสินค้าต้องมีใบรับรองมาตรฐานการผลิตจากหน่วยงานภายในประเทศ หรือทูน่ากระป๋องที่ผู้ผลิตต้องปฏิบัติตาม Traceability Program หากจะวางขายในห้างสรรพสินค้าจำหน่ายอาหารเพื่อสุขภาพ (Whole Foods Market) เป็นต้น

ดังนั้น จึงเป็นโอกาสอันดีสำหรับผู้ประกอบการไทยในการเตรียมตัวล่วงหน้าด้วยการเริ่มจัดเก็บข้อมูลและสร้างมาตรฐานการทำประมงตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Traceability Program) นอกจากเป็นการเตรียมความพร้อมกับกฎการนำเข้าเพิ่มเติมของสหรัฐฯ แล้ว ยังเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหา IUU Fishing (การประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม) ของสหภาพยุโรป ซึ่งเป็นอีกประเด็นที่ผู้ประกอบการไทยยังคงต้องติดตามการประกาศผลประเมินสถานะการทำประมงของไทย โดยเจ้าหน้าที่ของสหภาพยุโรปมีแผนจะเข้าติดตามความคืบหน้าในการแก้ปัญหา IUU Fishing ของไทยในช่วงเดือนกรกฎาคมนี้ ทั้งนี้ สหภาพยุโรปยังคงสถานะใบเหลืองแก่ไทยตั้งแต่ปี 2558 เป็นต้นมา

นอกจากนี้ ผู้ประกอบการไทยยังต้องให้ความสำคัญกับอุปทานวัตถุดิบของสินค้าหลัก เช่น กุ้งที่ผลิตจากฟาร์มเลี้ยงกุ้งที่สะอาดและปลอดภัย เพื่อป้องกันการกลับมาระบาดของโรคตายด่วนในกุ้ง ซึ่งเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ผลผลิตกุ้งของไทยลดลงอย่างมากตั้งแต่ปลายปี 2555 เป็นต้นมา จนทำให้ไทยต้องเสียอันดับการส่งออกกุ้งมากที่สุดในโลกให้แก่คู่แข่งสำคัญอย่างอินเดีย รวมไปถึงการที่เอกวาดอร์และอินโดนีเซียสามารถพัฒนาการเลี้ยงกุ้งจนมีปริมาณผลผลิตมากกว่าไทยในปัจจุบัน ส่วนทูน่ากระป๋องที่มักประสบปัญหาความไม่สม่ำเสมอของอุปทาน ผู้ประกอบการไทยควรแสวงหาแหล่งวัตถุดิบใหม่เพิ่มเติม เช่น การสร้างพันธมิตรกับเรือประมงของประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นแหล่งจับปลาทูน่า เช่น อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เป็นต้น หรือการเข้าไปลงทุนในประเทศที่เป็นแหล่งจับปลาทูน่า เป็นต้น เพื่อให้มีวัตถุดิบเข้าสู่สายการผลิตอย่างเพียงพอ

อีกหนึ่งความท้าทาย คือ นโยบายทางการค้าของ Trump ที่ต้องการแก้ปัญหาการค้าดุลทางการค้า โดยการออกมาตรการตอบโต้กับประเทศที่เกินดุลทางการค้ากับสหรัฐฯ เช่น การขึ้นภาษี การจำกัดปริมาณนำเข้า การกำหนดโควตาภาษี เป็นต้น โดยในเบื้องต้น **ศูนย์วิจัยกสิกรไทย** มองว่า ในปี 2560 สินค้าประมงของไทยอาจได้รับผลกระทบจำกัด เนื่องจากคำสั่งซื้อส่วนใหญ่จะดำเนินการไปแล้ว ดังนั้น หากสหรัฐฯ จะดำเนินมาตรการตอบโต้กับประเทศคู่ค้าหลัก คาดว่าผลของมาตรการน่าจะเกิดขึ้นในปี 2561 เป็นต้นไป อย่างไรก็ตาม ความ

² บัญชีรายชื่อสัตว์น้ำสมุทรเสี่ยงผิด IUU Fishing จำนวน 11 ชนิด ได้แก่ ปลาคอดแอตแลนติก บูสีฟ้าแอตแลนติก ปลากระพงขาว ปลาเก๋า ปูยักษ์ สีแดง ปลาคอดแปซิฟิก ปลากระพงแดง ปลิงทะเล ปลาชลม ปลาตาบ และปลาทูน่า

ต้องการบริโภคและการยอมรับในมาตรฐานสินค้าของผู้บริโภคสหรัฐฯ จะยังคงเป็นแรงหนุนที่สำคัญต่อการส่งออกสินค้าประมงของไทย นอกจากนี้ ในระยะยาว หากมาตรการกีดกันทางการค้าของประเทศต่างๆ ทวีความสำคัญ และมีการกำหนดมาตรการที่ส่งผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศ อาจทำให้ผู้ประกอบการส่งออกประมงของไทยมีแนวโน้มปรับเปลี่ยนสัดส่วนการผลิตและการส่งออก โดยหันไปพึ่งพาบริษัทในเครือที่ดำเนินธุรกิจในประเทศที่เป็นแหล่งวัตถุดิบแทน ซึ่งอาจทำให้ไทยสูญเสียรายได้จากการส่งออกไปบางส่วน

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย
开泰研究中心 KASIKORN RESEARCH CENTER

Disclaimer

รายงานวิจัยฉบับนี้จัดทำเพื่อเผยแพร่ทั่วไป โดยจัดทำขึ้นจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่น่าเชื่อถือ แต่บริษัทฯ มิอาจรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ หรือความสมบูรณ์เพื่อใช้ในทางการค้าหรือประโยชน์อื่นใด บริษัทฯ อาจมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงข้อมูลได้ตลอดเวลาโดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า ทั้งนี้ผู้ใช้ข้อมูลต้องใช้ความระมัดระวังในการใช้ข้อมูลต่างๆ ด้วยวิจารณญาณของตนเองและรับผิดชอบในความเสี่ยงเองทั้งสิ้น บริษัทฯ จะไม่รับผิดชอบผู้ใช้หรือบุคคลใดในความเสียหายใดจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว ข้อมูลในรายงานฉบับนี้จึงไม่ถือว่าเป็นการให้ความเห็นหรือคำแนะนำในการตัดสินใจทางธุรกิจ แต่อย่างใดทั้งสิ้น

บริการทุกระดับประทับใจ